

Toma Ionescu sau Wilhelm von Waldeyer? Teaca rectului sau fascia propria recti? Istoria unei idei călătore

C. Vasilescu

Centrul de Chirurgie Generală și Transplant Hepatic, Institutul Clinic de Boli Digestive și Transplant Hepatic Fundeni, București, U.M.F. Carol Davila, București

Rezumat

Anatomia aparatului fascial al rectului are o mare importanță în chirurgia modernă a cancerului rectal. Ea constituie baza exciziei totale a mezorectului. Majoritatea autorilor contemporani, atribuie lui Waldeyer descrierea fasciei rectale și folosesc numele pe care el i l-a dat, acela de fascia propria recti. Există totuși date certe care atestă că această structură anatomică a fost descrisă cu 5 ani înaintea lui Waldeyer de către anatomistul și chirurgul român Toma Ionescu. Descrierea a fost publicată într-o carte de anatomie de mare succes în epocă, anume în volumul 4, fasciculul 1, "Tube digestif": al lucrării *Traité d'Anatomie Humaine*, Paris, Bataille, 1894. ediția 1 apărută sub redacția lui P. Poirier. Ea precede descrierea lui Waldeyer publicată abia în 1899 (*Das Becken*, editura Cohen) și este mai clară decât aceasta. Toma Ionescu a reluat descrierea în cea de a doua ediție apărută sub redacția P. Poirier și A. Charpy la editura Masson în 1901. Această a doua versiune, probabil revăzută de Charpy sub raport stilistic, mult mai cunoscută în lumea medicală occidentală (*Dis Colon Rectum* 2002;45:1) este mai puțin clară decât cea dintâi. În articolul nostru este publicată în facsimil descrierea originală a tecii rectului făcută de Toma Ionescu în 1894, sunt comparate cele două ediții succesive între ele și cu descrierea lui Waldeyer. Prioritatea lui Toma Ionescu (Thomas Jonnesco) în descrierea fasciei rectale este de necontestat și se bazează pe ediția din 1894, prezentată și comentată pe larg. Analiza textelor confirmă afirmațiile în acest sens ale lui Chapuis și colab. și Bell și colab. (*Dis Colon Rectum* 2000; 43:90).

Cuvinte cheie: teaca rectului, fascia propria recti, excizia totală a mezorectului, anatomia rectului, Toma Ionescu, Wilhelm von Waldeyer

Correspondență: Conf. Dr. Cătălin Vasilescu

Clinica Chirurgie Generală, Institutul de Boli Digestive și Transplant Hepatic Fundeni, București
E-mail: catvasilescu@gmail.com